

Evaluatie Drank en Horecawet

stand van zaken Midden-Drenthe, november 2015

Aanleiding

Vanuit de raad is het verzoek gedaan om in 2015 een evaluatie te ontvangen met betrekking tot de in 2014 vernieuwde Drank en Horecawetgeving. Voor deze evaluatie zijn de belangrijkste punten hoe wordt omgegaan met de nieuwe leeftijdsgrens en het niet schenken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar.

Achtergrond

In de vergadering van de commissie Algemeen Bestuur van 16 april 2015 is de commissie bij brief van 26 maart 2015 geïnformeerd de stand van zaken met betrekking tot het afsluiten van convenanten als gevolg van de nieuwe Drank en Horecawet en de evaluatie van de uitvoering van deze nieuwe wet in de gemeente. In deze brief is toegelicht dat begin 2014 is gesproken met sport- en buurtverenigingen met kantines, dorpshuizen, supermarkten en slijterijen over de gevolgen van de invoering van de nieuwe regels. Voorgesteld is toen om met eigen extra controle afspraken bij alcoholverkoop vanaf 18 jaar een convenant met de gemeente te sluiten. Tijdens deze gesprekken met verenigingen en ondernemers bleek de noodzaak van extra (eigen) maatregelen niet aanwezig te zijn. Dit beeld wordt ook bevestigd door de door de BOA uitgevoerde controles. De raad heeft naar aanleiding van deze brief aangegeven dat wel is voldaan aan het verzoek met betrekking tot de convenanten, maar dat een evaluatie nog wordt verwacht. Met deze notitie gaat het college ervan uit ook aan het evaluatie verzoek te voldoen.

Controles

Op 1 januari 2014 is de nieuwe Drank en Horecawet in werking getreden. Belangrijkste wijziging bij deze nieuwe wet is dat de leeftijdsgrens voor alle alcoholverkoop en –gebruik van 16 jaar naar 18 jaar is gegaan en dat de gemeente verantwoordelijk is gesteld voor de controle en handhaving hierop.

De gemeente heeft ervoor gekozen om deze verantwoordelijkheid bij de BOA te leggen. Een BOA dient opgeleid en getraind te zijn om op basis van deze wet op te kunnen treden. In eerste instantie was de BOA ingehuurd voor het houden van toezicht op en het handhaven van de kleine ergernissen op grond van de APV. Mede door de inzet van de BOA wordt er vroegtijdig op situaties ingesprongen, zodat erger wordt voorkomen en hier verder geen inzet meer voor noodzakelijk is door de gemeente of de politie.

Met de invoering van de nieuwe Drank en Horecawet is besloten ook hier de BOA op in te zetten. Sinds maart 2014 is voor onze gemeente een volledig bevoegde BOA actief met controles op naleving van de (ook nieuwe) bepalingen van de Drank en Horecawet. Controles die overdag plaatsvinden vallen onder de reguliere werktijd, maar controles bij evenementen en uitgaansgelegenheden zijn meestal in de avonduren. Tijdens de avonduren werkt de BOA niet alleen, maar zijn ze met z'n tweeën. Dit om de veiligheid van de BOA te waarborgen. Dat betekent overigens wel een verdubbeling van de kosten van de avonduren.

In eerste instantie heeft de BOA controles uitgevoerd (4x) met betrekking tot het aangeven van de leeftijdsgrens. Binnen alle gelegenheden waar alcohol beschikbaar is, moet aangegeven worden dat er niet geschonken of verkocht wordt aan jongeren onder de 18 jaar. Bij aanschaf van alcohol is men verplicht zich te legitimeren. Tijdens deze rondgang is gebleken dat bij alle gecontroleerde gelegenheden deze waarschuwing zichtbaar aanwezig is.

Daarnaast zijn er ook een aantal controles uitgevoerd tijdens uitgaansavonden (4 x) en grootschalige evenementen.(5x) In de avonduren is de BOA altijd vergezeld met een tweede persoon. Tijdens deze (avond-)controles zijn ook geen overtredingen geconstateerd.

Tenslotte zijn er verschillende controles uitgevoerd bij supermarkten en slijterijen. (14 x). Tijdens deze controles zijn ook geen overtredingen geconstateerd.

Para-commerciële instellingen en sportverenigingen zijn door gebrek aan capaciteit nog niet bij deze controles meegenomen. Volgens Welzijnswerk Midden-Drenthe hebben drie jeugdsozen in de gemeente een vergunning tot het schenken van alcohol. Tussen Welzijnswerk Midden-Drenthe en alle jeugdsozen wordt regelmatig overleg gevoerd, waarbij alcoholgebruik en -toezicht onderwerp van bespreking is. Vooral bij de overgang als gevolg van de invoering van de nieuwe maatregelen werden problemen ondervonden, omdat jongeren die in 2013 wel alcohol mochten drinken en in 2014 niet meer.

Omdat binnen de jeugdsozen de bar wordt bediend door mensen die de jongeren kennen, was het vrij gemakkelijk om deze jongeren op leeftijd te controleren. Na 2015 is de groep, die in 2013 wel mochten drinken en vanaf 2014 niet, officieel 18 jaar, waardoor het ook voor hen weer legaal is. De groep die hierna komt hebben voor hun 18de niet legaal mogen drinken en zijn al vertrouwd geraakt met de nieuwe regels en wetgeving daaromtrent.

Uit recent onderzoek van de GGD blijkt echter dat 55% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar toegeeft wel eens alcohol te hebben genuttigd. Dit wijst erop dat niet voldaan wordt aan de nieuwe wetgeving. Het is echter niet vast te stellen dat de instellingen de wet overtreden. Door de jongeren wordt namelijk niet aangegeven hoe zij aan de alcohol zijn gekomen. Aanschaf van alcohol door oudere vrienden en ouders is niet met behulp van deze wetgeving te controleren, als dit “achter de voordeur” plaats vindt.

Preventiebeleid

Het gemeentelijk beleid inzake “Regelgeving en Handhaving alcohol” voor de Drank en Horecawet is in de raad van 12 december 2013 is vastgesteld. Toen is afgesproken dat de gemeente met diverse vergunninghouders in gesprek gaat om afspraken te maken over hoe bij te dragen aan de doelen van het alcoholbeleid en de handhaving volgens de Drank en Horecawet. Dat is in 2014 gebeurd. Ook heeft de gemeenteraad de handhaving verder vorm gegeven met het aanstellen van een nieuwe BOA. Zoals eerder vermeld heeft het overleg in 2014 met directies van supermarkten en slijterijen, met vertegenwoordigers van sport- en buurtverenigingen met kantines, en met besturen van dorpshuizen en jongerensozen geen aanvullende maatregelen opgeleverd.

Alcohol beleid is een kwestie van lange adem en van een integrale aanpak, toegesneden op de doelgroep. Het alcoholbeleid is onderdeel van het beleid voor de volksgezondheid en is opgenomen in de Nota “Gezondheid Dicht(er)bij in Midden-Drenthe 2015-2019”. Deze nota is op 26 februari 2015 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is ook aangegeven welke partijen in en voor onze gemeente actief zijn op het gebied van alcoholpreventie, namelijk het CJG Midden-Drenthe en Verslavingszorg Noord-Nederland (VNN).

Wat doen VNN en het CJG in Midden-Drenthe?

Het reguliere werk door VNN en in samenwerking met het CJG Midden-Drenthe houdt onder meer in: het trainen van docenten in het voortgezet (en desgewenst basis-) onderwijs, het aanbieden van lesmaterialen voor meerdere lessen en het voorlichten van ouders tijdens

ouderavonden in het basis- en voortgezet onderwijs. Veelal wordt daarvoor het door het Trimbos Instituut opgestelde, al ruim 25 jaar telkens doorontwikkelde preventieprogramma “De Gezonde School en Genotmiddelen” gevolgd. Aanvullingen op dit programma, zoals theater voorstellingen, lesmaterialen, IVA trainingen (Instructie Verantwoord Alcohol schenken), workshops en extra ouderbijeenkomsten, zijn mogelijk. Het CJG Midden-Drenthe kan hierbij behulpzaam zijn.

Scholen, verenigingen, buurt- en dorpshuizen en andere organisaties kunnen een beroep doen op de preventieafdeling van het CJG Midden-Drenthe. Samen met VNN of soms andere partijen wordt bezien om op een passende wijze bijeenkomsten of activiteiten te organiseren met als doel te werken aan bewustwording over de schadelijke effecten van alcohol, roken en drugsgebruik en hoe hiermee om te gaan.

Verslavingszorg (Noord-)Nederland

VNN is een landelijke organisatie en wordt landelijk ondersteund bij vernieuwing en aanpassing van beleid en methoden. Naast een werkwijze die dienstverlenend, ondersteunend, stimulerend en soms confronterend kan zijn, is er altijd sprake van vernieuwing, ook als op basis van landelijke inzichten hiertoe aanleiding bestaat. Uitgangspunt is en blijft dat bij elke preventieve actie en aanpak lokaal draagvlak nodig is om überhaupt successen te realiseren. Het voormalige project “Veilig door ’t Veen” is hier een voorbeeld van. Zo worden elders in Nederland projecten opgezet, zoals Happy Drinks, alcoholvrije cocktails met een kick en aansprekende namen, die bij een goede aansluiting bij de leefwereld van de jongeren ook in Midden-Drenthe toepasbaar zijn. Vanuit het steunpunt Assen wil VNN hierbij behulpzaam zijn.

Het CJG Midden-Drenthe

Het CJG Midden-Drenthe is gericht op een laagdrempelige toegang tot informatie, voorlichting, advies en ondersteuning van jeugdigen bij het opgroeien en voor ouders/verzorgers en organisaties bij het opvoeden en de ontwikkeling van jeugdigen. Het CJG Midden-Drenthe heeft een coördinator ‘preventie en voorlichting’. De taak van de coördinator hierbij is het coördineren van groepsgerichte preventie- en voorlichtingsactiviteiten op lokale schaal, dus dichtbij inwoners op plekken waar ze van nature al komen. De coördinator heeft de beschikking over een CJG werkbudget, waardoor er snel een beslissing kan worden genomen over een aanvraag vanuit een dorp of wijk voor een preventie- of voorlichtingsactiviteit.

Wat is er vanaf 2014 daadwerkelijk gebeurd?

Onder regie van het CJG Midden-Drenthe geeft St. PRAT voorlichting op nagenoeg alle basisscholen (veelal in groep 8) en op de scholen voor voortgezet onderwijs in Midden-Drenthe. Voor beginnende pubers heeft PRAT een voorlichtingsprogramma dat voornamelijk is gericht op ‘alcohol’(-gebruik). Dat programma is mede ontwikkeld door jonge ervaringsdeskundigen en gaat in op het eigen verhaal van een ervaringsdeskundige van PRAT, sociale contacten / omgang met ouders, experimenteren, gevaren, verslaving, ‘nee’ zeggen en vroeg signalering middelengebruik. Het programma bestaat uit 24 vragen en stellingen. De leerling kiest uit een schatkist met 24 goudstaven een goudstaaf met een vraag of stelling en leest deze voor en krijgt de gelegenheid om zelf te antwoorden. Vervolgens reageert de klas. Wanneer het onderwerp voldoende is behandeld kiest een andere leerling de volgende goudstaaf. Bij deze voorlichting vindt de discussie onder leeftijdsgenoten en dus op hun eigen niveau plaats.

Instructie verantwoord Alcohol Schenken: in diverse dorpen in Midden-Drenthe zijn met (financiële) ondersteuning van het CJG Midden-Drenthe barvrijwilligers officieel opgeleid en getraind, waaronder recent voor het Buurthuis Holthe en Hijken. Bij deze trainingen wordt samengewerkt met de lokale buurtacademies, lokale verenigingen en natuurlijk VNN.

Conclusie

De afspraken die vastgelegd zijn in de notitie “ Regelgeving en Handhaving alcohol” en in de notitie Nota “Gezondheid Dicht(er)bij in Midden-Drenthe 2015-2019” die betrekking hebben op drank en horeca zijn grotendeels uitgevoerd.

In het beleid is vastgelegd dat voornamelijk bij meldingen controles zouden worden uitgevoerd. Gedachte van de regelgeving Drank en Horeca was een eigen verantwoordelijkheid van de verkopers en uitbaters die alcoholhoudende drank schenken. Met de directies van supermarkten en slijterijen, met vertegenwoordigers van sport- en buurtverenigingen met kantines, en met besturen van dorpshuizen en jongerensozen zijn gesprekken gevoerd over aanvullende afspraken in convenanten. Deze gesprekken hebben echter geen aanvullende maatregelen opgeleverd.

Daarnaast is er een BOA aangetrokken die volledig bevoegd is om controles uit te voeren op Drank en Horeca. Controles zijn uitgevoerd bij supermarkten, slijterijen, uitganggelegenheden en tijdens een aantal evenementen. Tijdens de gedane controles zijn er geen overtredingen geconstateerd. Vanwege de beperkte beschikbare capaciteit voor Drank en Horeca, € 10.000,00 per jaar zijn de para commerciële instellingen en de sportverenigingen nog niet gecontroleerd. Bedoeling is om deze groep in de komende controles mee te nemen.

Meer werkzaamheden zijn met het huidig beschikbare budget niet mogelijk. Dat heeft er ook mee te maken dat controles op Drank en Horeca met twee personen moet worden uitgevoerd. Wanneer meer en uitgebreidere controles zouden moeten plaatsvinden betekent dit dat er meer budget beschikbaar moet worden gesteld.

Overigens is dit niet de enige taak van de BOA Voor de rest van de tijd wordt zij ingezet voor handhaving en controles op het gebied van de APV. Dan kunt u denken aan parkeercontroles op de blauwe zone's in Beilen en Westerbork en het afhandelen van klachten van inwoners over onderdelen binnen de APV.

Zoals ook in de nota “gezondheid dicht(er)bij in Midden-Drenthe 2015-2019 is door de gemeente sterk ingezet op preventie. Er zijn verschillende voorlichtingsprogramma's voor verschillende doelgroepen ingezet.

Uit recent onderzoek van de GGD blijkt echter dat 55% van de jongeren tussen de 12 en 18 jaar toegeeft wel eens alcohol te hebben genuttigd. Dit wijst erop dat niet voldaan wordt aan de nieuwe wetgeving. Het is echter niet vast te stellen dat de instellingen de wet overtreden. Door de jongeren wordt namelijk niet aangegeven hoe zij aan de alcohol zijn gekomen. Aanschaf van alcohol door oudere vrienden en ouders is niet met behulp van deze wetgeving te controleren, als dit “achter de voordeur” plaats vindt. Alcoholbeleid is en blijft een kwestie van lange adem en van een integrale aanpak, toegesneden op de doelgroep.

Dat betekent dat de gemeente blijft inzetten op gesprekken met uitbaters en verstrekkers van alcohol, geregeld onverwachte controles uit zal voeren en preventieve maatregelen blijft ondersteunen, om zo te zorgen dat de bewustwording onder jongeren verder toeneemt en het aantal jongeren dat alcohol nuttigt onder de 18 jaar afneemt.